

U Misi posvete ulja na Veliki četvrtak predviđa se, i redovito prakticira, obnova svećeničkih obećanja. Korisno bi bilo da se svećenici prisjete i intenzivnije posvijeste što uključuju ta obećanja, koji im je izvorni smisao i gdje im je liturgijsko izvorište? A sve to s ciljem da vlastitu službu bolje vrjednuju i marljivije vrše. Redovito se to obećanje u svijesti biskupa i prezbitera svodi na juridički sadržaj obećanja poslušnosti Ordinariju u prihvaćanju služba i promjeni mjesta vršenja tih služba. A liturgijski obrazac obećanja predviđen za Misu posvete ulja na Veliki četvrtak puno je širi i teološki dublji sadržaj prezbiterske službe i povezanosti s biskupom. Posvetna molitva kod ređenja prezbitera pravi je putokaz gdje bi trebalo tražiti pravi sadržaj i teološko tumačenje obreda obnove svećeničkih obećanja.

Zbog toga u ovom kratkom razmišljanju naglasak stavljamo na obrazac obnove svećeničkih obećanja i posvetnu molitvu kod ređenja prezbitera te aluzije što ih ta molitva potiče na teoretskom i praktičnom području svećeničke službe. Tu se otvaraju mnoga ekleziološka pitanja, ali i praktične sugestije. Osobito nakon obnoviteljskih zahvata u dokumentima Drugoga vaticanskoga sabora i poslije saborskog života Crkve u novonastalim društvenim i kulturnim prilikama suvremenog života.

SPOMENDAN PODJELJIVANJA SVEĆENIŠTVA

Svečanom Misom večere Gospodnje, u večernje sate na Veliki četvrtak, započinje Sveto vazmeno trodnevlje, glavni kršćanski blagdan i središte čitave liturgijske godine. Sadržaj slavlja Mise večere Gospodnje istaknut je u napomeni o sadržaju homilije toga dana: *“Poslije homilije, u kojoj se razlažu najveća otajstva što se obnavljaju ovom misom, naime, ustanovljenje svete Euharistije, svećeničkog reda i Gospodnje zapovijedi o bratskoj ljubavi, pristupa se ...”* Aluzija na uspostavu svećeništva izričita je.

U tom tropletu uspomena ustanovljenja svećeničkog reda zauzima nezamjenjivo mjesto. To je još jasnije istaknuto u prvom biskupovu pitanju prezbiterima u dijalogu obnove svećeničkih obećanja: *“Predragi sinovi, slavimo godišnjicu spomendana kad je Krist podijelio svoje svećeništvo apostolima i nama ...”* Zbog toga je sudjelovanje prezbitera sa svojim biskupom u Misi posvete ulja na Veliki četvrtak važno ne samo zbog očitovanja međusobne povezanosti i subordinacijske podložnosti, nego i zbog proslave obljetnice uspostave vlastita svećeničkog reda.

U molitvama predvodnika i cjelokupne zajednice za vrijeme ređenja prezbitera sadržan je sažet smisao Božjega dara koji se udjeljuje pojedinim službenicima. A te molitve i popratni obredi na osobit su način liturgijsko ispovijedanje vjere. Ovdje se ograničavamo na sadržaj službe prezbitera i njihovo otajstveno sudjelovanje u službi Krista Svećenika i Učitelja. To je potrebno isticati jer je u svijesti mnogih svećenika još prisutno srednjovjekovno poimanje da je svećenik, skoro isključivo, čovjek kulta. Pretkoncilska duhovno-asketska literatura snažno je formirala takvu svijest i dugo usmjeravala praktično djelovanje. Time se svećenička služba prikazivala ponajprije individualistički na razini izravna odnosa pojedinog svećenika i Boga. Zajednica vjernika kao da nije nužno imala svoje mjesto u ostvarivanju te službe.

Dokumenti Drugoga vatikanskoga sabora, osobito dogmatska konstitucija *Lumen Gentium* i dekret *Presbyterorum Ordinis*, proširuju i produbljuju svećeničku službu u eklezijalnom i zajedničarskom vidu. Snažno je naglašena kristocentričnost svećeničke službe. A to je dobilo odjeka u posvetnim molitvama kod ređenja i u dijalogu za vrijeme obnove obećanja na Veliki četvrtak. Sve bi to trebalo imati na pameti kad govorimo o obnovi svećeničkih obećanja, a osobito dok ih prakticiramo.

POMAGAČI I VODITELJI NARODA

Za obred ređenja prezbitera Rimski pontifikal predviđa da biskup zaređitelj protumači *“puku i ređenima”* službu prezbitera ističući da će *“oni biti suobličeni Kristu, vrhovnom i vječnom svećeniku, sjedinjeni s biskupskim svećeništvom, posvećeni za prave svećenike Novoga zavjeta da propovijedaju evanđelje, da vode Božji narod i da slave bogoslužje, osobito euharistijskom žrtvom”*. Tekst posvetne molitve promatra tu službu i u nasljedovanju službe vođenja i upravljanja naroda što ga je Mojsije dodi-

jelio starješinama po daru istoga Duha Božjega što ga je on sam posjedovao.

Te ideje još konkretnije izražava dekret o službi i životu prezbitera *Presbyterorum Ordinis* (dalje: PO), kad već u uvodu veli: *“Prezbiteri se po svetom ređenju i poslanju što ga primaju od biskupa promiču da služe Kristu Učitelju, Svećeniku i Kralju. Oni su dionici njegove službe po kojoj se ovdje na zemlji Crkva neprestano izgrađuje u Božji narod, Kristovo tijelo i Hram Duha Svetoga.”* Tu je izražena vjera u trajno posadašnjenje i uprisutnjenje Krista proslavljenoga i njegovo djelovanje preko svojih poslužnika do konca vremena. Svećenici nisu puki Kristovi zamjenici na zemlji, nego je njihova služba i sada živa i dinamična te tijesno povezana s Kristom proslavljenim i jedinim posrednikom između Boga i ljudi. Time se ostvaruje temeljno poslanje Crkve, zajednice Kristovih krštenika, da zajedno prinose Bogu ugodne žrtve i slave Oca nebeskoga. U toj Kristovoj zajednici postoje različite službe raspoređene tako da *“svatko vrši sve ono što na njega spada, i samo ono što mu pripada”*. A prezbiteri imaju zadatak da *“vršeci službu Krista Glave i Pastira, okupljaju u biskupovo ime Božju obitelj, kao bratsku zajednicu usmjerenu prema jedinstvu, i po Kristu u Duhu je dovode Bogu Ocu”*. Time je lijepo izražena služnička vlast upravljanja Narodom Božjim ili, vjernički još ispravnije rečeno, pastirska vlast vođenja i upravljanja.

PO u br. 6. precizira vjerničku svrhu prezbiterske službe: *“Svrha za kojom prezbiteri idu u službi i životu jest slava Boga Oca u Kristu. A ta se slava sastoji u tome da ljudi svjesno, slobodno i zahvalno prihvate Božje djelo, što je izvršeno u Kristu, i da ga u čitavom svom životu očituju.”* To se odnosi na sve svećenike prezbitere bez obzira kakvu konkretnu službu vrši, iako su koncilski oci ponajprije tu imali na pameti teritorijalnu podjelu Crkve i župnike kao vidljive zamjenike biskupa. Ali, ne smijemo smetnuti s uma da saborski dokumenti postavljaju teološke temelje svakoga pravnog uređenja Crkve, kako ovoga sadašnjega tako i onoga koji će nadoći u budućnosti. U tom je kontekstu i naznaka u PO 28 da se prezbiteri *“posvećuju da propovijedaju Evanđelje, pasu vjernike i slave božanski kult”*.

SABIRATELJ ZAJEDNICE VJERNIKA

Sabirati zajednicu vjernika Kristovih i voditi ih Bogu Ocu prvotna je zadaća prezbitera. Oni to postižu naviještajući veselu

vijest Evanđelja svim narodima s ciljem da *“svi u Kristu sabrani, postanu jedan sveti Božji narod”*. Kršćanska zajednica nije nešto što je unaprijed dano u redu naravi, niti se smije brkati sa sociološkom ili nacionalnom zajednicom. Ona postaje i nastaje djelovanjem Duha Kristova i praktičnim ostvarivanjem prezbitera koji, iako su i sami Kristovi učenici, u tim zajednicama vrše službu učitelja i predvodnika. Prezbyter ne gradi sam zajednicu, nego, prema svojoj specifičnoj službi, samo potiče život i rast povjerenice, nad njom bdije, organizira, vodi i posvećuje posebnim obredima.

Za rast i napredovanje kršćanske zajednice odgovornost pripada čitavoj zajednici što PO opisuje kao materinsku ulogu kršćanske zajednice: *“Po ljubavi, molitvi, primjeru i pokorničkim djelima, eklezijalna zajednica vrši istinsko materinstvo u dovođenju duša Kristu: ona je djelotvorno oruđe kojim se pokazuje i utire put prema Kristu i Crkvi, onima koji još ne vjeruju; njome se i vjernici, pobuđuju, hrane i jačaju za duhovnu bitku”* (PO 6). Tu je jako naglašena uloga cjelokupne kršćanske zajednice kojoj je prezbyter istaknuti član s posebnim zadacima. Njegova je uloga da prikuplja članove te zajednice, poučava ih i vodi, hrani poučavanjem i krijepi vlastitim primjerom.

Istovremeno je naglašeno zajedničarsko obilježje kršćanskog života u Kristu. Jednostavno nema odijeljenoga, izvanzajedničarskog drugovanja s Kristom niti sudjelovanja na njegovim božanskim dobrima. Jednostavnije rečeno, nitko ne može privatno za sebe posjedovati Krista odijeljen od ostale Kristove braće. Zbog toga prezbyter, riječima i djelima, mora poticati zajednicu na otvorenost primanju novih članova, djelatno svjedočenje konkretno ostvarivane ljubavi što bi trebalo biti uvjerljivo svjedočanstvo prisutnosti Krista proslavljenoga u toj zajednici. Ideal prema kome treba težiti svjedočanstvo je pogana o prvim kršćanima: *“Gledaj kako se ljube!”* U tom smislu dekret PO (br. 6) za prezbitere kaže da su *“odgojitelji vjere”* u zajednici, jer prezbyter *“vodi, usmjeruje raspoređuje, otkriva karizme pojedinaca i omogućuje im da se iskažu prema braći”* (PO 9). Očito je da se prezbiterska služba osmišljava i opravdava unutar zajednice. Moraju brinuti *“da pojedini vjernici budu u Duhu Svetom dovedeni do toga da razvijaju vlastiti poziva po Evanđelju, do iskrene i djelotvorne ljubavi i do slobode kojom nas je Krist oslobodio”* (PO 6).

Sasvim je normalno da se takav ideal ne može postići samo obrednim djelovanjem ni organiziranjem različitih udruženja pa

bili oni ne znam kako aktivni. Dekret je u tome izričito jasan: *“Mala će korist biti od ceremonija, makar i lijepih, ili od udruženja pa bila i cvatuća, ne bude li sve to služilo odgajanju ljudi da postignu kršćansku zrelost.”*

POSVIJESTITI OBEĆANJA NA REĐENJU

Kratak prikaz prezbiterske službe prema dokumentima Druge vatikanskoga sabora i posvetnim molitvama kod ređenja trebao bi pomoći biskupu i njegovu svećenstvu da shvaćaju i prikazuju prezbitersku službu u njezinoj izvornosti i širini te u tom duhu obavljaju i proživljavaju obred obnove svećeničkih obećanja na Misi posvete ulja na Veliki četvrtak. To im može pomoći da se ne osjećaju strancima u današnjem svijetu i da ne klonu pred *“zaprekama koje se vjeri postavljaju, prividnoj jalovosti obavljena posla i teška osamljenost koja ih može dovesti u opasnost da klonu duhom”*.

Da bi izbjegli navedenim zamkama, moraju njegovati i obavljati svijest da kroče u abrahamskoj vjeri *“nadajući se i protiv svake nade”*, ali i da se mogu usporediti sa sijačem kome je Gospodin obećao: *“Spavao on ili ustajao, noću i danju, sjeme niče i raste, a da on i ne zna kako”* (Mk 4, 27).